

препознавање2recognition

Крушевац Краљево Чачак Ниш Подгорица Куманово

Kruševac Kraljevo Čačak Niš Podgorica Kumanovo

Гоце Божурски

Куманово

Марина Цветановска - Мартиновска

Далибор Тренчевски

Кристина Божурска

Биљана Грковиќ

Чачак

Катарина Алемпијевиќ

Бранимир Чкоњовиќ

Јулка Маринковиќ

Ниш

Ивана Савиќ

Јадранка Мишиќ Пејовиќ

Ангела Мујчиќ

Милица Тодоровиќ

Крушевац

Александра Поповиќ

Немања Паниќ

Љиљана Караџиќ

Краљево

Ирена Келечевиќ

Миодраг Ќркобабиќ

Љубиша Симовиќ

Подгорица

Прелевиќ Иванка – Вана

Игор Раќчевиќ

Синиша Радуловиќ

Уметничка галерија - Н.У. Музеј
Куманово, Македонија
јун 2011.

Art Galery - National Museum
Kumanovo, Makedonia
June 2011

препознавање

Проектот Препознавање, започнат 2004 година, произлезе од потребата да се мапираат и препознаат уметничките идеи и појави, како можни погледи на определени средини на, инаку фрагментарната уметничка сцена, разложена на многу поединечни поставки и еднакво обележена со индивидуалните пристапи во презентирањето и согледувањето, но и за да се воспостават меѓусебни релации во допирањето и спротивставувањето на различните поетики и концепти.

Како партнерски проект, Препознавање, низ ангажирањето на креативните потенцијали во определените средини, ја промовира креативната соработка на планот на актуелизирањето на улогата на уметникот, развојот на различните уметнички форми и изрази во локалните средини, комуникацијата и динамичноста на локалните сцени, го преиспитува местото и значајот на воспоставената регионална уметничка сцена. Веќе, во првиот циклус собраните соработници на проектот од Крушевац, Чачак, Краљево и Ниш, се придружи и Подгорица, а црногорската ликовна сцена институционално влезе во дијалог со локалните сцени од регионот, со што беше потврдена отвореноста и постојаната иновативност на проектот. На тој начин, во распознаеното партнерство, Препознавање 2, собра сега пет градови, установи, кустоси и 12 уметници, со продолжение на започнатата идеја за проширување на учесниците и соработниците. Самата тема Ксенофобија/ксенофилија произлезе од распознавањето на времето и околностите во кои настанува современата ликовна уметност, како и локалните уметнички сцени во регионот, а авторските селекции во рамките на заедничката изложба се резултат на менување на положбата кустосите како начин на промовирање, на распознавање на уметничките идеи и практики во непознати или помалку познатите средини и на нов начин актуелизирање и динамизирање на локалните уметнички сцени, но и распознавање на прашања од значење на современата уметничка пракса. Изложбата, како обединета поставка којашто секогаш на нов начин воспоставува комуникација во секој од градовите учесници, претставува уметност што произлегува од географското одредиште на средините и влијае врз динамичноста на ликовната сцена на регионално ниво низ повеќеслојно поврзување на музеите, галериите, кустосите, уметниците.

Бидејќи уметничкиот проект и изложбата Препознавање е поставен како комплексен и отворен за вклучување на нови соработници, придружувањето на Куманово и авторскиот поглед на кумановската, како и на македонската ликовна сцена, претставува придонес во комуникативноста и заедничките стремежи во распознавањето и промовирањето на уметничките јазици во контекст, не само на определени средини, туку и на уметничките идеи постапки на современата уметност.

Биљана Грковиќ

препознавање

Кога требаше да се одлучи со што Куманово ќе се претстави во заедничкиот проект „Препознавање“, воопшто немаше дилема дека тоа треба да бидат автори од помладите генерации, не само поради давање на шанса на оние кои допрва доаѓаат и нивното практично вклучување во конкретните активности на уметничкиот, но и на општествениот живот (од културно, политичко, непосредно комуникациско значење), туку, пред се, заради неизбежноста, недвосмисленото и единствено распознавање на највредносните квалитативи на актуелната локална, но и национална ликовна сцена. Единствено кај претставувањето на две или три авторски имиња, како што се М. Мартиновска – Цветковска, К. Божурска и Д. Тренчевски, имаше извесни нелагодности, поради што се наметнаа потребите од продлабочени промисли и изнаоѓање на оправдување за потенцијални (тандем, трио) варијанти. Притоа, заради некои делумни совпаѓања во изборот на материјалите за сопствено изразување, извесните поврзувачки аналогии на творечкиот пристап, поблиската кореспондентност и надополнување, доста долго опстојуваше опцијата на идејната кондицираност за мошне прецизно вообличената поставка без Д. Тренчевски. Меѓутоа, перманентно се наметнуваше убедување дека на тој начин ќе се направи голема штета, не на авторот кој е вонсериски уметник, туку на самата поставка која што нема да може во целина да го прикаже она што во дадениот момент е најдобро и најрелевантно како вредност. Заради тоа, меѓусебното „препознавање“ и презентација на современите локални културни карактеристики, истовремено беше и обврска за распознавање на индивидуалните естетски дострели, но и изнаоѓање на сродни белези на нивното изразување. Кохезивна инвентивна окосница на творческиот потенцијал кај сите претставува надминување на конвенционални „чисти“ медији (сликарство, скулптура ...) преку „надградувањето“ на сопствените потреби и „овладувањето“ со просторот: слика (видео) – објект – скулптура- инсталација. (Секако, кога некаков малку поинаков контекст би дозволувал, кон овој кус елитен и репрезентативен список би можело да се додадат уште неколку талентирани млади автори, а меѓу нив, секако, Н. Радуловиќ, на кого му е потребно (само уште малку) да ја надвлее присутната „недореченост“.

Поставката во прв миг може да предизвика директни асоцијации со една меѓународна изложба „Реиник Балкан арт“ (организирана 2009 година во Музејот на град Скопје со десетина учесници од Македонија, Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Косово, Романија, Бугарија и Турција, во концепција на истиот потписник на текстот), на која застапените автори своите инспиративни изворишта ги пронаоѓаа во (или директно ги создавале од) „отфрлените, одумрени“ предмети, кои ја загубиле примарната функција. Својот ексклузивен вајарски дискурс, Марина Мартиновска – Цветановска на најдобар начин го има вооблично во манирот на модернизмот во совршениот и сјајно „дизајниран“ облик. Авторката се занимава со чиста форма на перфекционистичка изведба, доведуваќи ја ликовноста во функционална неразделеност на телото и душата (преку употребата на метал и волна). Префинета пречистеност на конструктивистичките елементи е основен творечки мотив, што доследната минималистичка концепција ја надополнува со инвентивниот диктат на автентичноста креативна личност.

Ликовните остварувања на Кристина Божурска, уште на самиот старт укажуваат на авторка со заокружен, зрел поглед на светот на уметноста, кој е освоен со убедливиот и силен ликовен говор (како во областа на сликарството, така и во видео артот и во скулптурите – објекти). Нејзиното творештво (со актуелната тематско – мотивска врзаност за отпадот и губрето како своевиден чин на ангажираноста) најблиско е на постмодернистичкото размислување, коешто мошне интелигентно, уште и креативно, ја истражува еклектицистичката поврзаност на изразните можности на енформелските, експресионистичките и хиперреалистичките просејди.

За Далибор Тренчевски формалната и стилската конзистентност не претставува иманентен создавателски чинител. Смеслата на уметничкото делување не е во логичноста на очекуваните дофати, туку во авторскиот став, во свежината и артикулацијата на идеите како оправдување за моменталните внатрешни потреби. Тој најнапред се потпира на искреноста на чувствата, што доведува до различноста на миљето на „урбаната“ читливост, но наспроти повеќеслојни интересирања (до храбрите перформанси), нагвестување на „реновираната“ фигурација можат да го потврдат веќе и сега согледливиот вредносен систем.

Гоце Божурски

Када је требало да се одлучи чиме ће се Куманово представити на заједничком пројекту „Препознавање“, уопште нису постојале дилеме да то треба да буду аутори млађе генерације, не само због пружене могућности коначног избегавања само декларативних изјава за давање шанси онима који тек долазе и њиховог практичног укључивања у конкретне активности уметничког, али и ширег друштвеног живота (културног, политичког, непосредног комуникацијског значења), него, пре свега, због неизбежног, недвосмисленог и јединственог препознавања највреднијих квалитатива на актуелној локалној, али и националној ликовној сцени. Једино је дилема о заступљености два или три ауторска имена, као што су М. Мартиновска-Цветановска, К. Божурска и Д. Тренчевски, доводила до извесних недоумица, те се наметнула потреба за продубљенијим промишљањем и проналажењем оправдања за потенцијалне (тандем, трио) варијанте. Притом, због неких делимичних подударности у избору материјала за властито изражавање, извесне повезаности аналогичности у стваралачком приступу, блиске кореспонденције и надопуњавања, прилично дуго је опстајала опција заснована на идејној конципираности врло прецизно уобличене поставке без Д. Тренчевског. Међутим, перманентно се наметало убеђење да ће на тај начин бити направљена велика штета, не аутору који је изузетан уметник, већ самој поставци која неће моћи у потпуности да представи оно што је у датом моменту вредносно најбоље и најрелевантније. Отуда је међусобно „препознавање“ и презентација савремених локалних културних карактеристика истовремено била и обавеза уочавања индивидуалних естетских достигнућа али и тражења сродних тачака њиховог изражавања. Кожевина инвентивна окосница стваралачког потенцијала код свих је превазилажење конвенционалности „чистих“ медија (сликарство, скулптура...) преко „надограђивања“ према властитим потребама до „овладавања“ простором: слика (видео) – објект – скулптура - инсталација. (Свакако, када би некакав мало другачији контекст дозвољавао, овом кратком елитном и репрезентативном списку би се могло прикључити још неколико талентованих младих аутора, а међу њима, свакако, Н. Радуловић коме је потребно /само још мало/ да надвлада присутну „недореченост“).

Upon deciding who Kumanovo will be represented by at the collaborative project titled “Recognition”, there was no dilemma whatsoever that priority will be given to the artists of the younger generation, not only so as to provide “the new-comers” with the opportunity to be practically engaged in the concrete activities in the field of artistic and social living (of cultural, political, and immediate communicational value), but also, and above all, due to the inevitability, the clear and unique recognition of the most valuable qualities of the current local and national art scene. There were, however, certain issues concerning the presentations by two or three artists, such as M. Martinovska-Cvetkovska, K. Bozurska, and D. Trencovski, which led to the necessity for profound thoughts and ideas, and searching for justifications of potential (duo or trio) variants. Thereby, as a result of some partial matches in the choice of materials for personal expression, certain linking analogies in the creative approach, and a closer correspondence and supplementation, for a while there existed an option for a conceptually and precisely formed exhibit by two artists excluding D. Trencovski. Nevertheless, it was continually asserted that great harm would be done in such a case, not only to the author who is an extraordinary artist, but also to the exhibit itself, which would not be able to show completely what the best and the most relevant values currently are. As a result, the mutual “recognition” and the presentation of contemporary local cultural characteristics, was simultaneously an obligation for the recognition of the individual aesthetic achievements, as well as for searching for the aspects of expression they all have in common. The cohesive inventive strength of the creative potential of all three artists lies in the overcoming of conventionally “clean” media (painting, sculpture...) through the “upgrading” of personal needs and “managing” space: image (video) – object – sculpture – installation. (It is certain that if provided a slightly different context, a few other talented young artists could be added to this short elite and prominent list, such as N. Radulovikj who is within (very close) reach of overcoming his still visible “understatement” or “incompleteness”).

At first glance, this exhibit can evoke direct associations to an international exhibition titled “Reinik Balkan Art”, (which was organized by The Museum of the City of Skopje in 2009 with about a

Ова поставка, у први мах, може да изазове директне асоцијације са једном међународном изложбом „Реинк Балкан арт“ (организованом 2009. г. у Музеју града Скопља са десетак учесника из Македоније, Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Косова, Румуније, Бугарске и Турске, у концепцији потписника овог текста), на којој су заступљени аутори своја инспиративна изворишта проналазили у (или директно стварали од) „одбачених, изумрлих“ предмета који су изгубили примарну функцију.

Свој ексклузивни вајарски дискурс Марина Мартиновска-Цветановска је на најбољи начин уобличио маниром модернизма у савреном и сјајно „дизајнираном“ облику. Ауторка се бави чистом формом перфекционистичке израде, доводећи ликовност у функционалну неодојивост тела и душе (преко употребе метала и вуне). Префињена пречишћеност конструктивистичких елемената је основни стваралачки мотив који доследну минималистичку концепцију надопуњује инвентивним диктатом аутентичне креативне личности.

Ликовна остварења Кристине Божурске, још у самом старту, указују на ауторку са заокруженим, зрелим погледом на свет уметности који је освојен уверљивим и снажним ликовним говором (како у области сликарства, тако и у видео-арту и скулптурама-објектима). Њено стваралаштво (са актуелном тематско-мотивском везаношћу за отпад и ђубре као својеврстан чин ангажованости), најближе је постмодернистичком размишљању, које веома интелигентно, уз то и креативно, истражује еклектицистичку повезаност изражајних могућности енформелских, експресионистичких и хиперреалистичких проседа.

За Далибора Тренчевског формална и стилска конзистентност није иманентан стваралачки чинилац. Смисао уметничког деловања није у логичности очекиваних достигнућа, него ауторски став, свежина и артикулација идеја, као оправдање тренутних унутрашњих потреба. Он се најпре ослања на искреност осећања, што доводи до различитости миљеа „урбане“ читљивости, али, насупротив вишеструких интересовања (до смелих перформанса), наговештаји „реновиране“ фигурације могу потврдити већ и сада видљив вредносни систем.

dozen of participants from Macedonia, Serbia, Bosnia and Herzegovina, Montenegro, Kosovo, Romania, Bulgaria and Turkey, and conceptualized by the author of this text), where the participants found (or directly created) their sources of inspiration in “abandoned, forgotten” objects, which had lost their primary function.

Marina Martinovska - Cvetanovska has, in the best possible way, formed her exclusive sculpting discourse in the manner of modernism in a perfect and superbly “designed” form and shape. This artist deals with pure form of a perfectionist performance, thus bringing the artistic sense into a functional inseparability of the body and soul (through the use of metal and wool). The refined purity of the constructive elements is the basic creative motive, which supplements the consistent minimalistic concept with the inventive dictate of the authentic creative person.

Kristina Bozurska's artistic achievements immediately point to an author with a complete, mature outlook on the world of art, which is conquered by a strong convincing art speech (in the field of painting, and both video art and sculpture-objects). Her works (with the focal thematic and motivational link to waste and rubbish as an act of taking a stand and involvement) are the closest to postmodern thinking, and she investigates, in a very intelligent and creative way, the explicit connectedness of the expressive abilities of the enformel, expressionistic and hyper-realistic expressions.

Formal and style consistency does not represent an immanent creative trait to Dalibor Trencovski's work. The sense of artistic creation does not lie in the logic and sense of expected results, but in the author's attitude, in the freshness and articulation of ideas as a justification for his momentary inner needs and urges. He primarily relies on the sincerity of his feelings, which leads to the diversity in the field of “urban” interpretation, while his versatile and multi-layered interests (such as his brave performances) and the implications of “renovated” figuration can justify his already recognisable system of values.

Марина Цветановска - Мартиновска

Рођена 1977. у Куманову. Дипломирала 2000. на ФЛУ у Скопљу на педагошком одсеку, смер вајарство са сценографијом у класи С. Павловског, а 2005. завршила постдипломске студије на вајарству на истом факултету. Члан је ДЛУМ-а од 2000. Самостално је излагала у Куманову, Штипу, Струмици и Паризу, учествовала је и на више групних изложби.

Награде: Диплома за најбољег студента на ФЛУ – Скопље (1999/2000); Универзитетска награда за најбоље дипломираног студента (2000/2001); Откупна награда ДЛУМ за цртеж (2004)

Контакт: Васил Драгомански, 19 – Куманово, Р. Македонија
00389 70 651 805
marinac77@yahoo.com

Marina Cvetanovska Martinovska

Born in 1977 in Kumanovo. Graduated 2000 of FLU in Skopje pedagogical department, department for sculpture and stage design in the class of S. Pavlovski, and 2005 she finished postgraduate studies for sculpture at the same university. Member of DLUM since 2000. Solo exhibition in Kumanovo, Stip, Strumica and Paris, and participated in many group exhibitions.

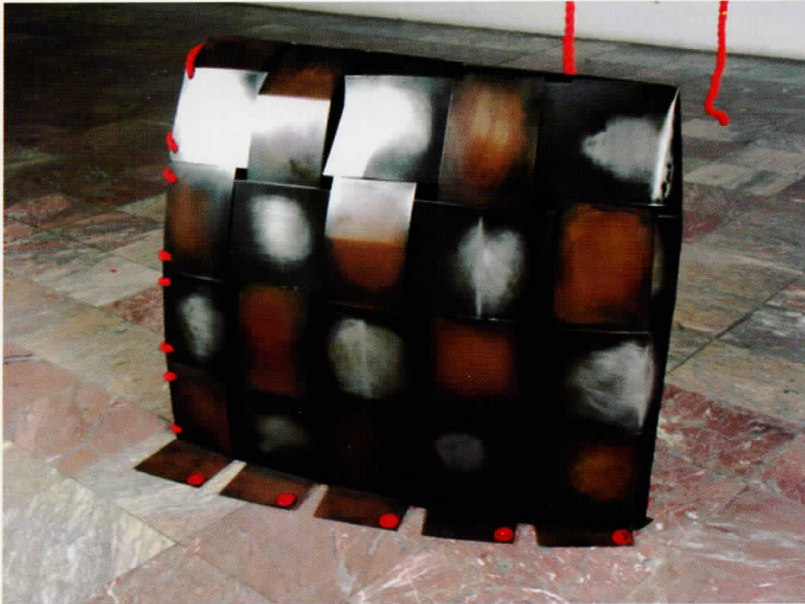
Awards: Diploma for the best student on FLU (1999/2000); University award for the best graduated student (2000/2001); Purchase award from DLUM for drawing (2004)

Contact:
Vasil Dragomanski 19, Kumanovo, Macedonia
00389 70 651 805
marinac77@yahoo.com

Родена 1977 г. во Куманово. Дипломирала 2000 г. на ФЛУ во Скопје на педагошкиот оддел, насока вајарство со сценографија во класата на С. Павловски, а 2005 завршува и постдипломски студии по вајарство на истиот факултет. Член е на ДЛУМ од 2000 г. Самостојно излагала во Куманово, Штип, Струмица и Париз, а учествувала на повеќе групни изложби.

Награди: Диплома за најдобар студент на ФЛУ Скопје (1999/2000); Универзитетска награда за најдобро дипломиран студент (2000/2001); Откупна награда на ДЛУМ за цртеж (2004)

Контакт:
Васил Драгомански 19, Куманово, Р.Македонија
00389 70 651 805
marinac77@yahoo.com

Полиптих, 2009, масло на платно, 120 x 400 cm

Video, 2010, stop motion video, 1' 39 "

Објекти, 2010, метални отпадоци
4 x 4 x 4 cm (димензии варијабилни)

B 3. Polypych with wheel, 2009, 120 x 400 cm

Short story about the discarded, 2010,
still image from a video, 1' 39"

Compressions, 2010, objects made of metal debris
4 x 4 x 4 cm, varibale

Далибор Тренчевски

Рођен 1982. у Куманову. Од 2001. апсолвент на сликарском одсеку на ФЛУ у Скопљу у класи Б. Маневског. Имао је три самосталне изложбе у Скопљу, а учествовао је и на неколико групних презентације у Македонији, Косову и Аустрији. Студијски боравак: Култур Контакт – Беч и ISCP New York.

Награде: Henkel Art Award, СЕЕ регион (2009); Борко Лазески, награда за сликарство на ФЛУ, Скопље (2005); (YVAA) „Данас“, награда за младог ликовног уметника за 2005. годину.

Контакт: dalibortrencevski@yahoo.com
00389 31 415 602, 00389 75 403 426

Dalibor Trencevski

Born in 1982 in Kumanovo. Since 2001 he is a senior student of painting department of FLU in Skopje, in the class of B. Manevski. He had three solo exhibitions in Skopje, and participated in several group exhibitions in Macedonia, Kosovo and Austria. Study visit: Culture Contact Vienna and ISCP New York.

Awards: Henkel Art Award, CEE region (2009); Borko Lazeski, an award for painting of FLU, Skopje (2005); (YVAA) "Today", the award for a young artist for 2005

Contact:
dalibortrencevski@yahoo.com
00389 31 415 602, 00389 75 403426

Роден 1982 г. во Куманово. Од 2001 г. е апсолвент на сликарскиот оддел на ФЛУ во Скопје во класата на Б. Маневски. Имал три самостојни изложби во Скопје, а учествувал на неколку групни претставувања во Македонија, Косово и Австрија. Студиски престој: Култур Контакт- Виена и ISCP New York.

Награди: Henkel Art Award, СЕЕ регион (2009); Борко Лазески, награда за сликарство на ФЛУ, Скопје (2005); (YVAA) „Денес“, награда за млад ликовен уметник за 2005.

Контакт: dalibortrencevski@yahoo.com
00389 31 415 602, 00389 75 403426

Комуникација тромбоза, 2010
airbrush, 200 x 200 цм

Communication thrombosis, 2010
airbrush, 200 x 200 cm

Кристина Божурска

Рођена 1984. у Куманову. Дипломирала 2008. на сликарском одсеку на ФЛУ у Скопљу у класи А. Мазневског. Самостално излагала у Бјареду (Шведска), Скопљу и Куманову. Учествовала на значајним меѓународним изложбама, видео арт фестивалима и перформансима у Македонији, Бугарској, Србији, Хрватској, Косову, Босни и Херцеговини, Холандији, Бразилу, Италији, Турској, Русији... Остварила студијски боравак у ISCP New York.

Награде: Најбољи студент генерације за 2007. годину, ФЛУ, Скопље; Универзитетска диплома за најбољег дипломираног студента (2007/2008); Најбољи видео Nano minute на меѓународном фестивалу у Бразилу, 2008; (YVAA) „Данас“, награда за младог ликовног уметника за 2010. годину.

Контакт: Горче Петров, 13, Куманово, Р. Македонија
00389 31 430 999, 00389 70 691 427
tinuninu@gmail.com

Kristina Bozurska

Born in 1984 in Kumanovo. Graduated in 2008 the painting department of FLU in Skopje, in the class of A. Maznevski. Solo exhibitions in Bjarred (Sweden), Skopje and Kumanovo. Participated in significant international exhibitions, video art festivals and performances in Macedonia, Bulgaria, Serbia, Croatia, Kosovo, Bosnia and Hercegovina, Netherlands, Brazil, Italy, Turkey, Russia ... Accomplished a study visit in ISCP New York.

Awards: The best student of generation for 2007 in FLU, Skopje; University award for the best graduated student (2007/2008); The best video "Nano minute" of the international festival in Brazil, 2008; (YVAA) "Today", the award for a young artist for 2010

Contact:
Gorce Petrov 13, Kumanovo, Macedonia
00 389 31 430 999, 00389 70 691427
tinuninu@gmail.com

Родена 1984 г. во Куманово. Дипломирала 2008 г. на сликарскиот оддел на ФЛУ во Скопје во класата на А.Мазневски. Самостојно излагала во Бјаред (Шведска), Скопје и Куманово. Учествовала на значајни меѓународни изложби, видео арт фестивали и перформанси во Македонија, Бугарија, Србија, Хрватска, Косово, Босна и Херцеговина, Холандија, Бразил, Италија, Турција, Русија ... Остварува студиски престој во ISCP New York.

Награди: Најдобар студент на генерацијата за 2007 на ФЛУ, Скопје; Универзитетска награда за најдобро дипломиран студент (2007/2008); Најдобро видео Nano minute на меѓународниот фестивал во Бразил, 2008; (YVAA) „Денес“, награда за млад ликовен уметник за 2010.

Контакт: Горче Петров 13, Куманово, Р.Македонија
00 389 31 430 999, 00389 70 691427
tinuninu@gmail.com

За празнината во полното, 2005
комб. техника (железен лим,
плотерски отпечатоци, волница)
50 x 70 x 25 cm

The gap in full, comb. tehncs, 2005
(iron sheet, ploters rubbish, yarn)
50 x 70 x 25 cm

За ритамот на полните празнини, 2005
комб. техника (железен лим,
плотерски отпечатоци, волница)
80 x 25 x 120 cm

The rhythm of the charge gaps, 2005
(iron sheet, ploters rubbish, yarn)
80 x 25 x 120 cm

За празното внатре и полното внатре, 2005
(железен лим, копчиња и волница)
75 x 25 x 60 cm

About empty inside and full inside, 2005
(iron sheet, buttons, yarn)
75 x 25 x 60 cm

Народни музеј Крушевац

Народни музеј у Краљеву

Уметничка галерија "Надежда Петровић" Чачак

Галерија савремене ликовне уметности Ниш

Удружење ликовних умјетника Црне Горе, Подгорица

Центар савремене умјетности Црне Горе, Подгорица

Општина Куманово

Фондација за културу и спорт Куманово

Национална установа Музеј – Галерија Куманово